

Zachraň srnče
před sekačkou

Jiří Prachař:
Farmářská škola

Průvodce
LPISem

Soutěž
o náš med

Farmíto pomáhá

Zachraň srnče

Drony nad poli pomáhají zachraňovat novorozená srnčata před sekačkami. Každý rok na loukách v období senoseče zahyne až 60 tisíc srnčích mláďat. To je přes pětinu srnčí populace. Farmíto se rozhodlo navázat spolupráci s dobrovolnickým spolkem Zachraň srnče před sekačkou. Díky dronu s termovizí jich ochránci zvířat jsou schopni najít šestkrát tolik. Zachraňují tak nejen srnčata, ale i úrodu.

Co se děje?

Srnčí mláďata se obvykle rodí od května do začátku července. Toto období se bohužel kryje s časem senoseče, proto jsou srnčata hned od počátku v ohrožení. V prvních dnech totiž mláďe není schopno pohybu, aby samo uniklo blížícímu se žacímu stroji. Obsluha sekačky nemá šanci malého tvora v husté trávě včas zpozorovat, a tak často dochází k jeho devastujícím poraněním.

„Za sezónu mám v rukou desítky srnčat“

Podle Ireny Křesákové, předsedkyně spolku Zachraň srnče před sekačkou, je problém na několika stranách. „Existuje zákon o myslivosti na

ochranu zvěře, podle kterého mají zemědělci a myslivci zajistit bezpečí zvířat v období senoseče. Ale oni sami nemají šanci rozlehlé plochy projít. Navíc se samozřejmě seč musí přizpůsobovat počasí.“ V dnešní době, kdy i kvůli tlaku na výnos plodin využíváme výkonnější žací stroje než v minulosti, narůstá počet zasažených zvířat. „Traktory mají několik žacích listů, záběr až 12 metrů a jedou rychlostí až 30km/h. V takové rychlosti nemá řidič šanci si zvířete všimnout ani stroj zastavit. Ve vysoké trávě jsou mláďata téměř neviditelná.“ Problém se ale netýká jen srnčat, ale veškeré zvěře, která se v poli nachází. Jsou to malá daňčata, ježci, zajáci nebo mladá kuřata bažantů, snůšky vajec ad. Výkonný žací stroj dokáže za

dvě hodiny posekat 30 hektarů plochy. Na těch mohou být desítky srnčat a další zvěře.

Jan Bartoška z České zemědělské univerzity navíc varuje před tím, že pokud toto tempo oslabování srnčí populace nezpomalí, může se jednoho dne stát, že vymře celý živočišný druh.

Dobrovolníci zachraňují kromě zvířat i naši úrodu a peněženku

Zajímá vás více?

Více si můžete přečíst v plné verzi textu na www.farmito.cz/nase-clanky nebo na stránkách iniciativy Zachraň srnče před sekačkou a jejich FB. Můžete také přispět na transparentní účet nebo se zapojit přímo do akce.

Kromě životů mláďat dobrovolníci zachraňují i úrodu. Zvířecí tkáň může kontaminovat posečené seno, a to je potom nevyužitelné. Pokud by jím hospodář krmil užitková zvířata jako dobytek nebo koně, hrozí u nich otrava botulotoxinem.

Jelikož je ochrana zvěře ukotvena v legislativě, její nedodržení může být finančně pokutováno. V případě porušení může stát udělit hospodařícímu zemědělci anebo vlastníkovi pozemku pokutu, takže kromě úrody ho to stojí mnohem víc.

Dobrovolníci by rádi byli vnímáni jako partneři. Jak myslivců, zemědělců i vlastníků (a samozřejmě zvířat samotných). Spolupráce s ochranařskou skupinou zabývající se záchranou srn může být prospěšná všem stranám. Zvířata nepřijdou k újmě, zemědělec nebude muset řešit uhynulé zvíře, které znamená nejen nepříjemný zážitek, ale také kontaminovanou úrodu. Pro vlastníky je spokojený a úspěšný zemědělec výhrou. A myslivcům mohou dobrovolnické spolky výrazně ušetřit práci při ochraně zvěře.

Celý rozhovor najdete na www.farmito.cz/naseclanky

Příběhy hospodářů

Jiří Prachař: Z pole do školy

Jiří Prachař je ekologický zemědělec a pedagog. Stojí za vyšší odbornou Farmářskou školou. Zde se v rámci tříletého studia vzdělávají budoucí farmáři a hospodáři. Studium na ní je opakem sezení v lavici. Tady se učí převážně venku, na čerstvém vzduchu mezi zvířaty a v hlíně.

Cesta do školy

Jiří Prachař byl před patnácti lety prý v podobné situaci jako mnozí z jeho současných studentů. Hledal sám pro sebe cestu k ekologickému zemědělství. Tehdy ale v České republice nebylo moc odkud se učit. Odjel studovat do Německa, kde se vzdělával ve specializovaných kurzech a nabíral zkušenosti na velkých i menších ekologických farmách. Získané zkušenosti nakonec začal předávat. Nejprve začal přednášet a vyučovat ekologické zemědělství praktickou cestou v Německu, potom se se stejnou myšlenkou vrátil domů – a založil Farmářskou školu. Čím je unikátní?

Máte půdu, na které byste chtěli hospodařit, ale nevíte jak?

Farmářská škola jako jediná instituce zaměřená na zemědělství vyučuje primárně praxi a zaměřuje se výhradně na hospodaření v nadstandardním ekologickém režimu. Ze 70 % je to praxe, z 30 % teorie.

Studenti jsou od prvního dne umístění na ekologických farmách, převážně v Česku a na Slovensku. Pracují v provozech a k tomu si doplňují teoretické vzdělání na seminářích. Přes sezónu se učí převážně praxí. V zimě, kdy je zemědělská sezóna klidnější, probíhají

intenzivní teoretické výukové bloky. Za tři roky každý student pozná zhruba 10 farem u nás a několik v zahraničí.

„Máme nasmlouvaných cca 40 farem po celé republice, každá má specifické zaměření nebo podmínky. Chceme umožnit co nejširší nabídku. Každý by si měl vyzkoušet ornou půdu, zvířata a zelinářství – rajčata a papriky pod fólií, brambory na poli nebo mlékárenství. Každý obor potřebuje jiný přístup.“

Architekti i farmáři

Kdo jsou jejich studenti? Od nadšených pěstitelů, kteří podělili chalupu a s ní jeden dva hektary, na kterých začali

pěstovat pro sebe, až po zkušené zemědělce, kteří mají fungující farmy. Jsou to lidé, kteří chtějí začít přistupovat k zemědělství jinak. Podle Jiřího Prachaře vnímají nejen hranici, na které stojíme, ale také změnu klimatu a chtějí něco reálně změnit.

Jeden ročník se otevírá pro maximálně 50 studentů. Je možné studovat v rámci denního studia, nebo dálkově. To většinou absolvují farmáři, kteří by se chtěli dovézt k praxi. Praktické předměty jim tak škola umožňuje aplikovat v rámci vlastní farmy a dostudovávají pouze teorii. *„Není to pro každého, je potřeba tomu věnovat čas a energii. Snažíme*

se vycházet vstříc, ale úplně slevit nemůžeme – bez praxe se hospodařit naučit nedá,“ dodává Jiří Prachař.

Hospodaření pro člověka i krajinu

Ekologické zemědělství má legislativně daná specifika, především ale jde o celkový přístup a přemýšlení nad hospodařením. Co to je podle Jiřího Prachaře? *„Usilujeme o znovuoživení půdy, trvale udržitelné postupy, důstojné zacházení se zvířaty a obnovení života na venkově.“*

V Česku se podle statistik ekologicky hospodaří na 17 % veškeré zemědělské půdy,

v Evropě jsme dokonce podle ekologicky obdělávané rozlohy na předních místech. To nezni špatně. Jenže jak doplňuje Jiří Prachař, většina území v tomto režimu jsou trvalé travní porosty. To znamená louky nebo pastviny, které se nacházejí v podhorských a horských oblastech, v chráněných přírodních rezervacích atd. Orné půdy je u nás takto spravováno úplně minimum.

„Je potřeba vrátit život do české krajiny a na český venkov. Život se na venkov vrátí skrz zemědělství, až když se lidé naučí hospodařit na své půdě.“

Změna je možná, ale je to složité

Jiří Prachař dodává, že nechce nikoho nutit, aby ze dne na den vše zahodil a začal pěstovat ekologicky. Ale upozorňuje, že konvenční hospodaření s tlakem na výnos z dlouhodobého hlediska drancuje naši půdu. Problémem z jeho zkušeností je, že i klasičtí zemědělci to často vědí a vidí. Nemají ale know how, jak změnu začít. Provozovat farmu, která nějak běží a farmáře živí, je dost práce samo o sobě.

“V zemědělství člověk pracuje s něčím živým. Pracuje s přírodou. Nemůže na první místo stavět byznys. To musí jít ruku v ruce. Dneska trh a konzumenti diktují zemědělcům, co mají dělat – a ti se to snaží naplnit stylem ‚poručíme větru, dešti‘. To, jak krajina vypadá, ovlivňujeme i my tím, co si kupujeme, i tím, že tlačíme na ceny. Přispíváme k tomu, že krajinu ničíme.”

“Natož aby se za provozu otočil směr o 180 stupňů a vše se změnilo a přelánovalo. Navíc se strachem z neznáma, zda to vyjde nebo ne, a možná s vidinou dalších investic. „Cítím, že kdyby tady existoval někdo, kdo bude pomáhat s poradenstvím a plány, jak hospodařit udržitelněji a ve finále výnosněji pro další generace, půjde do toho mnohem víc lidí.“

S tím jim může pomoci právě Farmářská škola. Do budoucna plánuje založit fond, který by právě k plánování a přerodu farem sloužil. Za hospodáře by pokrýval velkou část nákladů spojených s poradenstvím, dal jim know-how a pomohl se přeorientovat.

„Ekologické zemědělství může být řešením pro planetu. Všechny by nás uživilo. Ale abychom pěstovali v režimu, který je dobrý pro nás i planetu, musíme změnit tři zásadní věci.“

Jaké? Přestat tolik plýtvat jídlem. Omezit konzumaci masa. A snížit produkci obilovin, které se využívají jako krmiva pro dobytek – víc prostoru by pak zbylo na pěstování potravy pro člověka.

Celý článek si můžete přečíst na www.farmito.cz/nase-clanky

Citát:

„Člověk se skutečně nestará, po čem šlape; žene se někam jako blázen a nanejvýš kouká, jaká jsou tuhle nahoře krásná oblaka nebo tamhle vzadu krásný horizont nebo krásné modré hory; ale nepodívá se pod své nohy, aby řekl a pochválil, že je tu krásná půda.“

Karel Čapek, Zahradníkův rok

Měli byste vědět

Jak zjistit, kdo a jak hospodaří na mé půdě?

V České republice je přes tři miliony vlastníků zemědělské půdy, skoro tři čtvrtiny z nich na své půdě ale nehospodaří. Dál ji propachtovávají zemědělcům a farmářům. Zjistit, kdo a jak na Vaší půdě hospodaří, pomůže veřejný online registr LPIS..

LPIS (Land Parcel Identification System) je největší zemědělský registr tvořený evidencí využití zemědělské půdy.

Najdete ho po zadání zkratky „LPIS“ do vyhledávací prohlížeče.

LPIS může být užitečným průvodcem pro ty, kteří se chtějí zorientovat v půdě, jež vlastní. Ukazuje a zohledňuje totiž hodnoty, které odpovídají současnému stavu pozemků. Pomůže jak těm, kteří chtějí lépe poznat, jaká je hodnota jejich půdy, tak těm, kteří chtějí více hlídat, kdo a jak jejich půdu využívá. Nebo také těm, kteří se rozhodnou na ní sami hospodařit.

Co lze vyčíst z LPISu?

Umístění a identifikaci Vašich zemědělských pozemků. Uvidíte přesnou rozlohu pozemku i výměru obhospodařované části – na jaké části se hospodaří a kolik leží ladem.

1/ KDE?

LPIS poskytuje přesné geografické umístění a identifikaci Vašich zemědělských pozemků. Uvidíte přesnou rozlohu pozemku i výměru obhospodařované části – na jaké části se hospodaří a kolik leží ladem.

2/ KDO?

Systém eviduje, jaký subjekt je uživatelem Vašeho pozemku, tedy kdo na něm hospodaří a také jaké dotace na pozemek, který spravuje, čerpá.

3/ JAK?

Systém uvádí, jaký druh zemědělské činnosti se na pozemku provádí (např. orná půda, louka, vinice) či v jakém režimu zemědělec hospodaří (ekologicky, konvenčně).

4/ CO?

Lze také zobrazit, jaké plodiny jsou na Vašem pozemku pěstovány a na jaké konkrétní rozloze.

Další podrobnosti

Z LPISu také můžete vyčíst užitečné doplňující podrobnosti, které ovlivňují hospodaření i cenu pozemků. Například jeho sklonitost, expozici, zda je v dosahu vodního zdroje i v jakém stavu tento vodní zdroj je. Dále zobrazuje, jestli pozemek podléhá erozi nebo ho sužuje sucho, zda je v chráněném režimu, podmáčený nebo zalesněný (a z kolika procent).

V neposlední řadě také je vidět hodnota BPEJ, rozdělenou podle přesné výměry a zobrazenou na jednotlivých částech

Jak v LPISu vyhledávat?

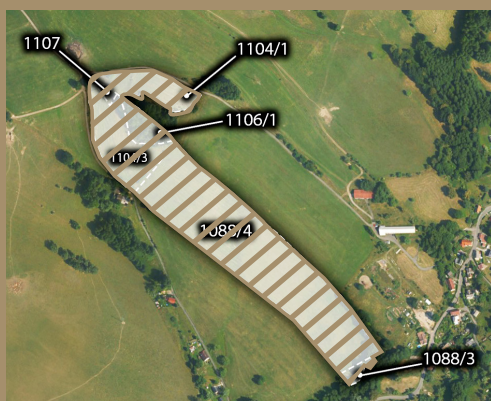
Je to jednodušší než se zdá. Část LPISu je veřejný registr, není tedy potřeba se nikde registrovat ani žádat na úřadech o přihlašovací údaje. Lze jej používat bezplatně online - např. prostřednictvím portálu eagri.cz, který spravuje Ministerstvo zemědělství.

Na internetových stránkách registru vidíte ve středu mapu a po jejích stranách dva panely menu. V levém sloupci stránky je menu s podkladovými údaji, které nabízí spoustu zajímavých údajů a dat. Konkrétní pozemky, o které máte zájem zobrazíte v kolonce „vyhledávání“ v pravém informačním panelu. Vyhledávat můžete podle okresu, obce, katastrálního území i čísla parcely.

Více o použití LPISu na www.farmito.cz/nase-clanky

Soutěž

Pravidla soutěže najdete na www.farmito.cz/soutez

Víte, kolik hektarů je na snímku?

Pošlete nám svoji odpověď na soutez@farmito.cz, v předmětu mailu uveďte „Farmíto listy 01/24“. Deseti nejpřesnějším tipům zašleme med z našich Farmíto úlů.

Ohlasy vítězů z minula

„Děkuji a přeji všem zdravé potraviny a nadšené a vytrvalé zemědělce, kterým záleží i na budoucnosti.“

Paní Marie, Příšovice, Liberec

Pomozte nám šetřit naše lesy a přihlaste se k odběru v elektronické podobě na www.farmito.cz